

סוטה מב-א

עניין: ארבע כתות אין מקבלות פני שכינה

מהר"ל דרשת שבת תשובה

על הכרתו שאין בו חלק כי אין היו"ד מתחלק והמחניף הוא הפך זה שהוא מתחלק לחלקים מחולקים, ולפיכך המחניף אין ראוי שיראה פני השכינה, ואחר כך אמר בת לצים שהולכים אחר דברים הבלים והבאי שאין להם מציאות, כמו דרך הלצים שמתעסקים בדברים של תהו וריק אין בו ממש, והלץ אשר הלך אחר דברים שאין בהם ממש ראוי שיהיה מרוחק מן השם יתעלה אשר הוא מציאות מחוייב, ועוד אמר כת שקרנים כי תאר הכרתו השלישי שהוא יתעלה נצחי, ודבר זה מצד כי הוא יתעלה שמו אמת וישר, כי האמת והישר יש לו רגלים עומד קיים שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר (משלי יב, יט), ודבר זה ידוע כי הוא יתעלה נצחי מפני שהוא אמת וישר שהאמת והישר אין לו שנוי ולכך אמר כי כת שקרנים אינם רואים פני השכינה בעבור שהם מרוחקים מן תאר השלישי, ואמר בת מספרי לשון הרע כבר אמרנו כי תאר הכרתו הרביעי שהוא נותן מציאות לכל והפך זה מספרי לשון הרע כי הדבור הוא מתחייב מן האדם ונולד ממנו לכך הוא פרי ותולדות האדם לכך נקרא הדבור (ישעיה נז, יט) ניב שפתים מלשון תגובה כי הוא פרי ותולדת האדם, והוא יתעלה הושפע מאתו המציאות שכן מורה הה"א השניה שבשם המיוחד, ובעל לשון הרע הוא שמוליד ממנו דברי מיתה והעדר, כי זה ענין לשון הרע שמביא הריגה וחורבן המציאות כמו שאמרנו ז"ל (ערכין טו, ב) שלשה לשון הרע הורגתו ולפיכך לשון הרע הפך השם יתעלה שמאנו נולד ונמצא תולדת המציאות ואלו שמולידין לשון הרע מולידין חורבן העולם ובטולו, ואם האדם

סוף, התאר הרביעי שמאנו וממציאותו נמצא הכל. אלו הם הארבעה תארים אשר הם מורים על הכרתו יתברך שמו, וכנגד זה באו ארבע אותיות בשם המיוחד אשר שם המיוחד מורה על הכרתו ואמתתו, וזה, כי אות היו"ד מורה על שהוא אינו גוף, כי גדר הגוף הם הרחקים המתחלקים כאשר ידוע, והיו"ד אין אות קטן מאות זה ואין לו שיעור ברוחב ואורך שיתחלק ולכך האות יו"ד מורה על בלתי גוף וגשם, ולכך האות הוה הוא עשירי שהעשירי הוא קודש לה' מן הגשם. האות השני הוא הה"א מורה כי הוא יתעלה מחוייב המציאות כי לשון ה"א כמו הא לכם זרע (בראשית מז, כג) ר"ל הנה נמצא לכם זרע, ובכל התלמוד ובמשנה כאשר שמשו בלשון הא לך שמורה מלת הא על הישות ועל המציאות ודבר זה ידוע, האות השלישי הוא היו"ד שאין אות בכל האותיות שהוא הולך בשווי כמו היו"ד שהוא כמו מקל, ואם יש לו ראש מעט הנה משיכתו בשווי, וזה, כי השווי והישר הוא הנצחי, שהשווי אין לו קצה כלל שכל אשר יש לו קצה יש לו סוף הוא הקצה, והוא יתעלה יש בו הישר בעצמו ולכך הוא נצחי ודבר זה ביארנו והארכנו בספר גור אריה בפרשת ויחי אצל יעקב אבינו לא מת, כי יעקב נקרא ישורון שאליו הישר ולכך לא מת, עיין בספר גור אריה גם בספר באר הגולה. האות הרביעי הוא הה"א השניה ור"ל שממציאותו וישותו נמצא הכל כמו שאמרנו, ולכך שני ההי"ן בשם המיוחד, הה"א הראשונה על שהוא יתעלה מחוייב המציאות בעצמו, והה"א השניה שהוא נותן המציאות אל הכל וזהו הה"א השניה, וזה שאמר ארבעה אינם רואים פני השכינה אשר הם רחוקים מהכרתו ואמתתו. כת חנפים כבר אמרנו כי תאר הכרתו הראשון שהוא יתעלה בלתי גוף אשר כל גוף מתחלק, ודע כי אין מי שמתייחס אל הגוף המתחלק רק המחניף, כי דבר שאינו גוף לא יקבל חלוק בשני חלקים מחולקים, ומחניף לאדם מדבר דברים בפניו ואין תוכו ככרו הרי הוא מתחלק לחלקים מחולקים אחד בפנים ואחד בחוץ והם שני חלקים שאין זה כזה וכאלו הם הפכים, ולא שייך דבר זה לבלתי גשמי שלא יתחלק לחלקים מחולקים, והרי היו"ד מורה

ביאור הגר"א על מגילת אסתר

על דרך הרמז אסתר א, א

בשבת המלך - כי ארבע רגלי כסא מרכבת המומאה הוא ארבע כתות שאינם מקבלים פני שכינה⁵⁶, [והוא חשמו"ל (חנפים), שקרנים, מספרי לשון הרע, ליצינים] דטומאה כידוע⁵⁷, והכסא עצמו הוא הגאווה. ויצר הרע יושב עליו, הוא התאוה כידוע. ועל זה אמר: בשבת המלך וכו', על כסא מלכותו - שהביא בקרב האדם כל מידות הנזכרות לעיל, ואז עושה משתה' - מכנים בלבו התאוה.

מהרש"א ח"א

חזק למחנה שכינה מושגם של צעלי מדות הרעות האלו וזוהי נחמ"ל חשיב הכא נכמות הללו גם כה צעלי גאווה דאמר' זהו נמי צפ"ק כדן אתו לא אוכל אין אני והוא יכולין לדור בעולם לפי שאין כת צעלי הגאווה מכלל ארבע כמות שזכר שצאים ע"י דבור רע ומיהו לאיכא דמתי

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMI PORTAL

KOLHALASHON